

گسترش همکاری شرکت‌های کوچک و متوسط رشد مناسبات اقتصادی را به دنبال دارد

اشاره؛

ایتالیا از جمله کشورهای اروپایی است که در سال‌های اخیر روابط اقتصادی - تجاری گسترده‌ای با ایران برقرار کرده است. شرکت‌های ایتالیایی با توجه به بازار بزرگ و روبه توسعه ایران، توانایی‌ها و استعدادهای بالقوه اقتصادی، علاقه زیادی به ایجاد و گسترش فعالیت‌های خود در ایران دارند.

با وجود استعدادهای فراوان برای گسترش همکاری‌های اقتصادی، تاکنون شرکت‌های کوچک و متوسط ایتالیا روابط اقتصادی وسیعی با شرکت‌های ایرانی برقرار نکرده‌اند و بخش عمده همکاری‌های اقتصادی دو کشور مربوط به فعالیت شرکت‌های ایتالیایی با بخش دولتی ایران است.

در سفر اخیر هیأت اقتصادی ۱۲۰ نفره ایتالیا به ایران به سرپرستی وزیر تجارت، صنایع و گردشگری این کشور، ضمن بررسی مناسبات اقتصادی در بعد کلان، روابط بخش‌های خصوصی دو کشور به ویژه شرکت‌های کوچک و متوسط مورد بررسی قرار گرفت. در این گزارش نگاهی به مناسبات اقتصادی ایران و ایتالیا، چارچوب همکاری‌های اقتصادی کشور و تحولات آینده خواهیم داشت.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

ایتالیا به همراه دیگر همراهانش شرکت نمود.

در دیدار «انریکو لتا» با حبیب‌الله بیطرف وزیر نیرو، چگونگی گسترش همکاری‌های دو کشور در بخش انرژی مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

بیطرف بخش‌های فولاد، نفت و صنایع را از زمینه‌های عمده همکاری ایران و ایتالیا ذکر کرد و گفت: هر چند همکاری‌های دو کشور در بخش انرژی رو به افزایش است، اما زمینه و ظرفیت موجود در دو کشور برای گسترش آن، بیش از سطح کنونی است.

وی ضمن تشریح همکاری‌های دو کشور در بخش انرژی و آب گفت:

بر اساس آمار مؤسسه ملی آمار ایتالیا، ارزش مبادلات تجاری ایران و ایتالیا در ۱۰ ماه نخست سال میلادی گذشته به ۲/۴ میلیارد دلار رسید که ۶۰۰ میلیون دلار آن مربوط به صادرات ایتالیا به ایران و ۱/۸ میلیارد دلار واردات ایتالیا از ایران (به‌طور عمده نفت) بود. کسری تراز بازرگانی ایتالیا با ایران در این مدت به ۱/۲ میلیارد دلار بالغ شد.

وزیر صنایع، تجارت و گردشگری ایتالیا در تهران با وزرای نیرو، صنایع و معادن و نیز پست و تلگراف و تلفن دیدار و گفت‌وگو کرد و در همایش همکاری‌های صنعتی و اقتصادی ایران و

وزیر صنایع، تجارت و گردشگری ایتالیا در پایان بهمن ماه سال جاری در رأس یک هیأت اقتصادی یکصدویست نفره متشکل از مقام‌های دولتی، بازرگانان، مدیران بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و صاحبان صنایع به تهران سفر کرد.

«انریکو لتا» که سفر خود و هیأت همراه به تهران را سفری مهم و پرمحتوا توصیف کرد، در فرودگاه مهرآباد اظهار داشت که در این سفر تلاش می‌کند تا بازارهای بیشتری را در ایران برای ارایه کالاهای ساخته شده ایتالیایی به دست آورد تا تراز بازرگانی نامتعادل میان دو کشور، توازن بیشتری بیابد.

اجرای قراردادها با استفاده از تسهیلات بلندمدت ایتالیا، انتقال دانش فنی در زمینه صنایع انرژی به ایران و استفاده از ظرفیت‌های صنعتی موجود در ایران از عوامل مؤثر در گسترش همکاری‌های دوجانبه است.

«لتا» در این دیدار، حضور هیأت

اقتصادی همراهش در ایران را نشانه علاقه دولت و ملت ایتالیا به گسترش همکاری با ایران در بخش‌های مختلف ذکر کرد و گفت: اولویت

این همکاری‌ها تا آن حد است که ایتالیا ۴۵ درصد پوشش بیمه‌ای (ساجه) را به فعالیت‌های اقتصادی و صنعتی شرکت‌های ایتالیایی در ایران اختصاص داده است.

در جریان سفر «لتا» به تهران قرارداد احداث اولین نیروگاه خصوصی در جمهوری اسلامی ایران به روش ساخت، راه‌اندازی و انتقال (BOT) با سرمایه‌گذاری مشترک ایتالیا امضا شد. قرارداد این نیروگاه ۹۰۰ مگاواتی که در بخش پره‌سر شهرستان رضوانشهر در کنار دریای خزر احداث می‌شود، توسط مدیران عامل کنسرسیوم سازنده متشکل از شرکت‌های ایتالیا، آلمان و ایران و در حضور «بیطرف» و «لتا» امضا شد.

قرار است عملیات اجرایی این نیروگاه که ۵۵۰ میلیون یورو هزینه ساخت آن است، ظرف سه سال به پایان برسد و ۲۰ سال در اختیار کنسرسیوم سازنده باشد و پس از آن با ضمانت وزارت نیرو تحویل شود.

این قرارداد را شرکت‌های بیمه دولتی صادرات ایتالیا (ساجه) و بیمه «هرمس» آلمان پوشش بیمه‌ای می‌دهند. وزیر تجارت، صنایع و گردشگری ایتالیا در مدت اقامت خود در ایران با اسحاق جهانگیری وزیر صنایع و معادن نیز دیدار کرد.

هیأت همراهش در تهران گفت: زمینه برای توافقات میان دو کشور آماده است. وی اظهار امیدواری کرد، هیأت اعزام شده به ایران بسیاری از مایلی که در اجلاس چهارم به توافق رسیده را پیگیری و به نتیجه برساند. وی پرهیز از تشریفات اداری زاید و

ایجاد شرایط مناسب و انعطاف سیستم بانکی ایران را در تسریع روند مناسبات دو کشور بسیار مهم و اساسی خواند.

«لتا» همچنین با

سیداحمد معتمدی وزیر پست و تلگراف و تلفن دیدار کرد و در این ملاقات علاقه دولت متبوع خود به توسعه همکاری با ایران در زمینه‌های مختلف از جمله ارتباطات را مطرح ساخت.

معتمدی نیز آمادگی ایران را برای همکاری با ایتالیا در زمینه مخابرات اعلام کرد و گفت: یکی از سیاست‌های دولت، گسترش همکاری‌های بین‌المللی در بخش‌های مختلف اقتصادی، تجاری و مخابراتی است. در زمینه جلب مشارکت نیز گام‌های خوبی با همکاری اتحادیه جهانی مخابرات برداشته شده که به طور جدی دنبال می‌شود.

در جریان سفر «لتا» به تهران، همایش همکاری‌های اقتصادی و صنعتی ایران و ایتالیا برگزار شد. در این همایش رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران از نحوه توسعه روابط ایران و ایتالیا انتقاد کرد و گفت: تاکنون شرکت‌های ایتالیایی فقط در پروژه‌های بزرگ و ملی ایران مشارکت و سرمایه‌گذاری کرده‌اند که این طرح‌ها همگی دولتی هستند. با وجود این طرح‌های بزرگ، حضور

ارزش مبادلات تجاری ایران و ایتالیا در ۱۰ ماه نخست سال میلادی گذشته به ۲/۴ میلیارد دلار رسید، در حالی که کسری تراز تجاری ایتالیا با ایران در همین مدت بالغ بر ۱/۸ میلیارد دلار بود.

در این دیدار، جهانگیری از حمایت ایتالیا برای تخفیف درجه مخاطره‌پذیری ایران از ۶ به ۵ قدردانی و اظهار امیدواری کرد که با حمایت ایتالیا، ایران به جایگاه واقعی خود در این زمینه یعنی رده سه برسد.

وی با اشاره به برخی مشکلات باقیمانده در روابط اقتصادی دو کشور از قبیل تشکل گردهمایی مشترک، اظهار امیدواری کرد، پیش‌پرداخت بیمه ساجه از ۳۰ به ۱۵ درصد تقلیل یابد.

وی موضوع انتقال تجربیات ایتالیا در صنایع کوچک را مورد تأکید قرار داد و گفت: انتقال دانش فنی و تجربیات ایتالیا به ایران یکی از موارد جدی است که در اجلاس پنجم باید مورد توجه قرار گیرد.

جهانگیری، نفت، گاز، پتروشیمی، آلومینیوم، فولاد و مخابرات را از بخش‌های مهم برای گسترش همکاری‌های اقتصادی دوجانبه بیان و اظهار امیدواری کرد این پروژه‌ها هر چه سریع‌تر به بهره‌برداری برسد.

اما در این دیدار با اشاره به حضور نهادهای صنعتی و اقتصادی ایتالیا در

شرکت‌های ایتالیایی در ایران محدود است.

علینقی خاموشی گفت: محدودیت همکاری دو کشور در پروژه‌های بزرگ دولتی سبب شده تا با بروز کوچکترین نوسانی در روابط سیاسی، این حالت در

روابط اقتصادی هم تأثیر گذاشته و سطح همکاری‌های دو کشور را با افت شدیدی مواجه کند. خاموشی گفت: توسعه اقتصادی روابط دو کشور زمانی محقق می‌شود که تعداد بیشتری از شرکت‌های دو کشور با هم همکاری داشته

باشند و شرکت‌های کوچک و متوسط ایتالیایی برای همکاری با شرکای مشابه در ایران تشویق شوند.

وی همکاری در بالا بردن توان فنی در تولید کالاهای مرغوب که قابل عرضه در بازارهای اروپایی باشند و صدور ماشین‌آلات تولید این گونه کالاها برای تولید در ایران و صادرات محصول را از زمینه‌های موجود و مساعد برای گسترش همکاری‌های اقتصادی دو جانبه دانست.

وی گفت: با سیاست اقتصادی جدید ایران، امکان سرمایه‌گذاری در تمام بخش‌های اقتصادی و صنعتی برای شرکت‌های خارجی وجود دارد و بخش خصوصی ایتالیا با ایجاد شرکت‌های مشترک، می‌تواند حضور فعال‌تری در بازارهای ایران و منطقه داشته باشد.

در این همایش نماینده مؤسسه تجارت خارجی ایتالیا، این کشور را از

نظر سیاسی و بازرگانی، شریک ممتازی برای ایران خواند.

«فشوده» گفت: ایتالیا با مجموع صادرات بیش از ۷۰۰ میلیون دلار به ایران، سومین کشور صادرکننده کالا به ایران پس از آلمان و کره جنوبی است و

در جریان سفر هیأت اقتصادی ایتالیا به تهران، ضمن برگزاری همایش همکاری‌های اقتصادی دو کشور، قرارداد احداث نیروگاه «پره‌سر» با قدرت ۹۰۰ مگاوات و سرمایه‌گذاری مشترک ۵۵۰ میلیون یورو منعقد شد و یک خط اعتباری یکصد میلیون دلاری برای همکاری بخش‌های خصوصی دو کشور از سوی بانک ملی کار ایتالیا به ایران (بانک مرکزی) اعطا شد.

در همین حال دومین کشور عمده واردکننده کالا از ایران پس از ژاپن با مجموع ۱/۵ میلیارد دلار واردات است.

وی گفت: حضور ما در ایران نه فقط برای بهبود روابط تجاری، بلکه برای تقویت همکاری و توسعه انتقال فناوری از ایتالیا به ایران است.

وی گفت: شرکت‌های ایتالیایی می‌توانند نقش فعالی در تأمین ماشین‌های صنعتی موردنیاز ایران جهت ارتقای کیفیت کالاهای ایرانی ایفا کنند. راه‌حل این امر نیز تقویت روابط بین کشورهای ایرانی و ایتالیایی است و به همین منظور در نظر داریم در آینده حضور خود را در ایران قوت بخشیم.

دکتر «لونیجی دانته» مدیرعامل شرکت «زیمست» ایتالیا نیز در این همایش اظهار داشت: ایتالیا که ساختار تولید آن با شرکت‌های کوچک احاطه

شده است، با درگیری‌های بیشتری در هماهنگی با کشورهای رقابتی‌تر در روند بین‌المللی شدن تولید، مواجه است.

وی گفت: بسیاری از کشورها، ایتالیا را یک نمونه موفق تلقی می‌کنند و می‌توانند از تجارب آن برای توسعه

شرکت‌های کوچک فعال، انعطاف‌پذیر و کارآ استفاده کنند.

«دانته» گفت: دولت ایتالیا در سال‌های اخیر اصلاحات کلی و مهم ابزارهای حمایت از بین‌المللی شدن را آغاز کرده است. این اصلاحات شامل ایجاد

ارتباط محکم بین سیاست‌های صادراتی و سرمایه‌گذاری خارجی از سوی شرکت‌های ایتالیایی، افزایش توجه به کیفیت خدمات مالی، تمرکززدایی منطقه‌ای و عملی و ایجاد یک مرکز راهبردی جدید برای برنامه‌ریزی همکاری، نظارتی و سیاسی است.

مدیر مؤسسه بیمه ساچه ایتالیا نیز در این همایش گفت: در بودجه سال جاری ساچه ۱۰ هزار میلیارد لیر (حدود ۵ میلیارد دلار) برای ضمانت‌های کوتاه‌مدت اختصاص یافته است.

دکتر «کوارتا» گفت: ارقام ضمانت‌هایی که ساچه سال گذشته برای ایران صادر کرد، حاکی از اهمیت ایران در فعالیت‌های ساچه است. میزان پوشش بیمه‌ای ایتالیا برای ایران معادل ۳۵ درصد مجموع ضمانت‌های سال گذشته ساچه بود.

وی گفت: سطح این ضمانت‌ها برای ایران در یک سال اخیر ۱۲۴ درصد افزایش یافته و ساچه در بین اتحادیه برن (ECA) بیشترین تمهیدات را برای ایران داشته است.

ایران در حال حاضر پس از روسیه دومین کشور در رده‌بندی فعالیت ساچه است.

وی افزود: تصمیم مقام‌های ایرانی برای استفاده از اعتبارهای صادراتی درازمدت جهت تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌های جدید و اتخاذ یک سیاست اقتصادی به منظور تغییر تولید صنعتی برای کاهش تدریجی وزن نفت در صادرات ملی، عواملی است که منحنی خطرپذیری ایران را به سمت مثبت سوق داده است.

وی گفت: ساچه در آوریل ۲۰۰۱ از تغییر سطح خطرپذیری ایران از رده ۶ به ۵ در طبقه‌بندی سازمان همکاری اقتصادی و توسعه حمایت کرد.

در پایان سفر هیأت ایتالیایی به تهران، نشریه خبری تجارت خارجی (چاپ سوم)، در گزارشی اعلام کرد: ایران و ایتالیا برای اعطای یک خط اعتباری ۱۰۰ میلیون دلاری از سوی ایتالیا به ایران به توافق رسیدند.

قرارداد این خط اعتباری میان بانک ملی کار ایتالیا و بانک مرکزی ایران بسته شده و جهت صادرات شرکت‌های کوچک و متوسط ایتالیا به ایران، اعطا می‌شود.

بیمه ساچه این خط اعتباری را تضمین کرده و برای صادرات ماشین‌آلات، تجهیزات و لوازم یدکی جهت اجرای قراردادهای سرمایه‌گذاری

۲ تا ۵ ساله می‌باشد. این خط اعتباری پنج ساله است و قراردادهای بیش از ۲۵۰ هزار دلار را دربرمی‌گیرد.

وزیر تجارت، صنایع و گردشگری ایتالیا در پایان سفر به ایران ضمن تأکید بر حضور هیأت اقتصادی بزرگ ایتالیا در تهران جهت یافتن زمینه‌های مشترک همکاری اقتصادی با ایران، اظهار داشت، حذف موانع توسعه روابط تجاری میان دو کشور ضروری است.

وی این موانع را شرایط اجتماعی، مهاجرت‌های غیرقانونی و تشریفات اداری زاید دانست و گفت: برای جلوگیری از مهاجرت‌های غیرقانونی به ایتالیا، تسهیلاتی برای حضور قانونی نیروی کار ایران در ایتالیا مدنظر می‌باشد.

وی افزود: پرهیز از اخذ مالیات مضاعف، زمینه را برای رشد مناسبات در کشور و حضور فعالتر شرکت‌های ایتالیایی در ایران مساعد خواهد کرد.

به نظر می‌رسد که نتایج گفت‌وگوهای «لنا» در تهران با مقام‌های ایرانی، در سفر آینده نخست‌وزیر ایتالیا به تهران، پیگیری شود و به عقد توافقنامه‌هایی میان دو کشور بیانجامد.

آنچه مسلم است برای گسترش همکاری بخش‌های خصوصی دو کشور، یافتن راهکارهای مناسب ضرورت دارد.

شرکت‌های ایتالیایی کوچک و متوسط با همکاری شرکت‌های ایرانی قادر خواهند بود سرمایه‌گذاری‌های مشترک و سودآوری برای تولید کالا و صادرات آن به ویژه به کشورهای منطقه فعالیت سودآور و موفقیت‌آمیزی داشته باشند.

به نظر می‌رسد که هنوز شناخت دقیق و کافی میان صاحبان صنایع خصوصی در دو کشور نسبت به توانمندی‌های یکدیگر و بازار منطقه وجود ندارد و این یکی از موانع جدی در همکاری‌های بخش‌های خصوصی ایران و ایتالیا است.

در همین حال حمایت‌های دولت، شرکت‌های بیمه و بانک‌ها می‌تواند زمینه مساعدی را برای توجه بیشتر سرمایه‌گذاران ایتالیایی به ایران فراهم سازد.

در حال حاضر سطح روابط تجاری و اقتصادی میان دو کشور در حد توانمندی‌ها و ظرفیت‌های موجود نمی‌باشد. نزدیک به ۹۸ درصد صادرات ایران به ایتالیا را نفت خام تشکیل می‌دهد و ارزش صادرات محصولات صنعتی ایتالیا به ایران در حدود سالانه ۷۰۰ میلیون دلار می‌باشد.

به عقیده برخی کارشناسان، سطح روابط تجاری تا سالانه ۴ میلیارد دلار قابل تحویل می‌باشد. در همین حال با گسترش همکاری‌های اقتصادی میان بخش‌های خصوصی، امکانات لازم برای دستیابی به روابطی در سطح یادشده فراهم خواهد شد.

ایتالیا از کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه است که برای کاهش درجه خطرپذیری (ریسک) ایران از ۶ به ۵ حمایت گسترده‌ای از ایران داشت. این کشور می‌تواند در بهبود روابط اقتصادی و تجاری ایران و اتحادیه اروپا نقش مهمی ایفا کند و دروازه‌ای برای صدور کالاهای ایران به سراسر اروپا باشد.